

Comparative Study of Iranian Postgraduate Nursing and Surgical Nursing Curriculum with University of Pennsylvania in USA

Taghlili F¹, Aرسالani N², Ahmadi M¹, Naseh L¹, Moghaddam F¹, Fallahi-Khoshknab M^{3*}

- 1- PhD Student in Nursing, Department of Nursing, University of Rehabilitation and Social Health, Tehran, Iran.
- 2- Associate Professor, Iranian Research Center on Aging, Nursing Department, University of Rehabilitation and Social Health, Tehran, Iran.
- 3- Professor, Department of Nursing, University of Rehabilitation and Social Health, Tehran, Iran.

Corresponded Author: Fallahi-Khoshknab M, Professor, Department of Nursing, University of Rehabilitation and Social Health, Tehran, Iran.

Email: Fallahi@uswr.ac.ir

Received: 20 Jan 2023

Accepted: 6 March 2023

Abstract

Introduction: Nurses play an effective role in providing health services to the community, so the curriculum of this field has special importance in preparing students to fulfill this important mission and should be continuously revised in alignment with the educational system and the needs of the community in this regard. A comparative comparison with similar curricula in prestigious universities is one of the methods used to determine the strengths and weaknesses of each curriculum. Therefore, this study aimed to compare the MSc curriculum of Iranian Internal Surgery Nursing and The University of Pennsylvania in the United States.

Methods: This comparative review was conducted in 1401. First, according to the ranking of nursing schools in the world, a top-ranking university (Pennsylvania School of Nursing) was identified by searching the QS.COM website, and the required information was collected and compared using the Bereday model.

Results: The findings showed that The Iranian Nursing Program and the Pennsylvania School of Nursing have commonalities and differences. In Pennsylvania, decentralized acceptance, having a condition GPA and work experience, and the existence of background are necessary, but in Iran, only having a bachelor's degree and participating in the entrance exam of the Ministry of Health is enough, the nature of the field (in Pennsylvania with an emphasis on the development of clinical decision-making experts and nursing leader about cultural diversity and global attitude and in Iran is the training of clinical experts in the field of disease care) Outlook (In Pennsylvania, the change and impact on improving the quality of nursing and being superior in Iran are in the international level) The content of the courses (in Iran and Pennsylvania the content of the courses is largely similar, but the number of courses in Iran is 32 units and in Pennsylvania, the total units in the two acute and primary programs are 24 units, the Iran program has 4 thesis units but Pennsylvania does not have thesis).

Conclusions: Comparing the U.S.-Iran curriculum shows that the U.S.-Iran curriculum has similarities in the content of the curriculum and objectives in general, but like the field, mission, vision, and acceptance of students in Iran, the U.S. curriculum prepares students for leadership and management in clinical settings with an emphasis on change and effectiveness and with a global perspective on the development of students and in accepting students. Psychological problems, educational history, and background have received special attention, which is one of their strengths.

Keywords: Nursing Education, Curriculum, Nursing School, Iran, USA.

مطالعه تطبیقی برنامه درسی کارشناسی ارشد رشته پرستاری داخلی-جراحی ایران با دانشگاه پنسیلوانیا در آمریکا

فاطمه تقیلی^۱، نرگس ارسلانی^۲، مریم احمدی^۱، لادن ناصح^۱، فاطمه مقدم^۱، مسعود فلاحی خشکناز^{۳*}

۱- دانشجوی دکتری پرستاری، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.
۲- دانشیار، مرکز تحقیقات سالمندی ایران، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.
۳- استاد، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: مسعود فلاحی خشکناز، استاد، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.
ایمیل: Fallahi@uswr.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۳۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۶

چکیده

مقدمه: پرستاران نقش موثری در ارائه خدمات سلامت به جامعه ایفا می کنند. بنابراین برنامه های درسی این رشته اهمیت ویژه ای جهت آماده نمودن دانشجویان این رشته برای ایفای این رسالت خطیر دارد و بایستی بصورت مستمر همسویی آن با نظام آموزشی و نیازهای جامعه مورد بازنگری قرار گیرد. در این راستا مقایسه تطبیقی آن نسبت به برنامه های درسی مشابه در دانشگاههای معتبر یکی از روش های دستیابی به نقاط ضعف و قوت هر برنامه درسی است. لذا این پژوهش با هدف مقایسه تطبیقی برنامه درسی کارشناسی ارشد پرستاری داخلی-جراحی ایران و دانشگاه پنسیلوانیا در آمریکا انجام شده است.

روش کار: مطالعه حاضر از نوع مروری تطبیقی می باشد که در سال ۱۴۰۱ انجام شد. ابتدا با توجه به رنکینگ دانشکده های پرستاری جهان، یک دانشگاه برتر با رنکینگ یک (دانشکده پرستاری پنسیلوانیا آمریکا) از طریق جست و جو در سایت QS.COM انتخاب شد، سپس اطلاعات مورد نیاز جمع آوری شدند و با استفاده از الگوی بردی (Bereday) ۴ مرحله ای مورد مقایسه قرار گرفتند. **یافته ها:** یافته ها نشان داد برنامه پرستاری ایران و دانشکده پرستاری پنسیلوانیا از وجوه اشتراک و تفاوتی برخوردارند. (در پنسیلوانیا نحوه پذیرش غیر متمرکز، دارا بودن شرط معدل و سابقه کار و عدم وجود سوپیشینه شرط لازم است اما در ایران صرفا دارا بودن مدرک کارشناسی و شرکت در آزمون ورودی وزارت بهداشت کافی است)، ماهیت رشته (در پنسیلوانیا با تاکید بر پرورش نیروی متخصص تصمیم گیرنده بالینی و رهبر پرستاری با توجه به تنوع فرهنگی و نگرش جهانی و در ایران پرورش نیروی متخصص بالینی در امر مراقبت از بیماری هاست) چشم انداز (در پنسیلوانیا تغییر و تاثیر در بهبود کیفیت پرستاری و در ایران برتر بودن در سطح بین الملل است) محتوی دروس (در ایران و پنسیلوانیا محتوی دروس تا حد زیادی مشابه است اما تعداد واحد درسی در ایران ۳۲ واحد و در پنسیلوانیا مجموع واحدها در دو برنامه حاد و اولیه ۲۴ واحد است. برنامه ایران ۴ واحد پایان نامه دارد اما پنسیلوانیا پایان نامه ندارد) وجود دارد.

نتیجه گیری: مقایسه برنامه درسی ایران و آمریکا نشان می دهد، کوریکولوم درسی آمریکا و ایران در محتوی درسی و اهداف بصورت کلی شباهت هایی دارد. اما در ماهیت رشته، رسالت، چشم انداز و نحوه پذیرش دانشجو نسبت به ایران برتری هایی دارد. کوریکولوم آمریکا دانشجویان را برای رهبری و مدیریت در بالین با تاکید بر تغییر و موثر بودن، آماده می کند و با نگاهی جهانی به پرورش دانشجویان می پردازد و در پذیرش دانشجو به مسائل روانشناختی، سابقه آموزشی و سو پیشینه توجه خاصی دارد که از نقاط قوت آن محسوب می گردد.

کلیدواژه ها: آموزش پرستاری، برنامه درسی، دانشکده پرستاری، ایران، آمریکا.

مختلف سازمانهای آموزشی، برنامه درسی، ارزش ها، فرهنگ، نتایج بدست آمده، مکان و زمان و شیوه آموزش باشد (۷). این مقایسه ها کمک می کند تا نقاط قوت و ضعف برنامه آموزشی شناسایی شده و از کیفیت بالاتری برخوردار گردد. در این راستا عشوندی و همکارانش گزارش کردند با توجه به وجود رشته های مختلف پرستاری در مقطع ارشد، دانش آموختگان هنوز نتوانستند جایگاههای مناسب خود را در بالین پیدا کنند اما انتظار می رود با آموزش درست دانش نظری را وارد عملکرد پرستاری کرد (۸). همچنین عظیمی و همکارانش نیز به عدم وجود درباره سیاستگذاری و مدیریت در تعریف دوره و همکاری های بین المللی در تعریف فلسفه برنامه درسی پرستاری داخلی-جراحی ایران اشاره کردند. (۶). از آنجا که می توان سیستم آموزشی هر کشور را سرمایه گذاری برای نسل آینده و توسعه توانایی های انسانی دانست، لذا توجه به سیستم های آموزشی موفق جهان، نشان دهنده نهادینه شدن یک سیستم کارآمد است و استفاده از تجربیات کشورهای توسعه یافته در حوزه های مختلف آموزشی، با در نظر گرفتن مسائل فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و بافت اجتماعی ایران، ما را قادر می سازد تا مشکلات را حل کنیم و سیستم آموزش عالی و برنامه های درسی را بهبود بخشیم (۹). بر این اساس و از آنجایی که دانشگاه پنسیلوانیای آمریکا از دانشگاه های معتبر علمی در رتبه بندی جهانی QS در سال ۲۰۲۲ می باشد و رتبه ۱ را در زمینه آموزش پرستاری به خود اختصاص داده است؛ لذا مطالعه حاضر به منظور بررسی شباهت ها و تفاوت های دو برنامه درسی ایران و آمریکا و ارائه پیشنهاد عملی و کارساز جهت بهبود کیفیت انجام شد.

روش کار

مطالعه حاضر از نوع مروری تطبیقی می باشد که در سال ۱۴۰۱ انجام شد. ابتدا یک دانشگاه برتر در جهان از طریق جست و جو در اینترنت انتخاب شد، سپس اطلاعات مورد نیاز جمع آوری شدند و با استفاده از الگوی بردی (Bereday) ۴ مرحله ای مورد مقایسه قرار گرفتند. که شامل چهار مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه می باشد (۱۱). در مرحله توصیف، وضعیت مورد مطالعه بر اساس شواهد و اطلاعات به دست آمده از منابع مختلف توصیف می شود. در مرحله تفسیر، اطلاعاتی که در مرحله اول جمع آوری شده اند، مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرند. سپس در مرحله سوم که مرحله همجواری می باشد، اطلاعات حاصل از مرحله اول و دوم طبقه بندی می شوند و در کنار همدیگر قرار می گیرند و در نهایت در مرحله چهارم، تشابهات و تفاوت ها مورد بررسی و مقایسه قرار می گیرند. ابتدا برنامه درسی کارشناسی ارشد پرستاری داخلی-جراحی از

هدف کشورها در سراسر جهان، حفظ و ارتقای سلامت شهروندان است. آموزش افرادی که مسئول مراقبت از بیمار هستند یک نیاز اساسی در هر سیستم بهداشت و درمان است. آموزش پرستاری به عنوان بخشی از نظام آموزش عالی، اخیراً به طور فزاینده ای در جهان توسعه یافته است. علاوه بر اینکه، با چالش هایی مانند شایستگی فارغ التحصیلان، کیفیت آموزش و برنامه درسی رشته پرستاری روبرو هستیم. از سوی دیگر، به دلیل ارتباط نزدیک این حرفه با سلامت مردم حرکت به سمت ارزیابی کیفیت آموزش پرستاری ضروری است (۱). در این میان نقش دانشگاهها و مخصوصاً دانشکده های پرستاری در تربیت دانشجویان متخصص و ماهر بسیار مهم است و برای دستیابی به این امر مهم، وجود یک نظام آموزشی موثر و کارآمد الزامیست (۲). هدف همه برنامه های درسی در فرایند آموزش، فراهم کردن بستر مناسب جهت یادگیری و مشارکت دانشجو و درگیر شدن در امر آموزش و حداکثر بهره گیری از علم و دانش و کسب مهارت است (۳) آماده سازی پرستارانی که قادر به ارائه مراقبت های ایمن و با کیفیت باشند و بتوانند با محیط بالین به خوبی تطابق پیدا کنند (۴) و در سلامت جامعه خود تاثیرگذار باشند و در جهت بهبود کیفیت سلامت فرد، خانواده و جامعه گام مهمی بردارند. در نتیجه هرگونه کوتاهی و سهل انگاری در تدوین و طراحی برنامه مناسب آموزشی می تواند آسیب جبران ناپذیری بر بیکره آموزش پرستاری و در نتیجه سلامتی جامعه وارد کند (۵) لذا اصلاحات مستمر برنامه درسی یک امر مهم و اساسی است که به منظور تراز کردن یادگیری با پیشرفت سریع دانشجویان از طریق گرفتن بازخوردهای مناسب از بحثهای فردی و گروهی، روشهای تحقیق کیفی و کمی انجام می شود.

برنامه آموزش پرستاری داخلی-جراحی با توجه به گستردگی و دامنه عملکرد وسیعتر، قدمت بیشتر و میزان پذیرش بیشتر دانشجو در بین رشته های دیگر پرستاری است و اگر بصورت منطقی و واقع بینانه تدوین نگردد، نه تنها اثرات مطلوبی نخواهد داشت بلکه می تواند آسیب های جبران ناپذیری را به دنبال داشته باشد (۶). لذا جهت بهبود کیفیت برنامه و تطابق آن با نیازهای روز جامعه در این گروه باید بازنگری هایی توأم با مقایسه تطبیقی با کشورهای موفق در این زمینه انجام شود تا به هدف مورد نظر دست یافت. استفاده از رویکرد تطبیقی یکی از روش های تحقیق در علوم اجتماعی است که برای مقایسه کشورها و یا فرهنگهای مختلف استفاده می شود و دو یا چند چیز از جهات مختلف مقایسه می شوند. در نظام های آموزشی این نوع مطالعات با رویکردهای کمی و کیفی صورت می گیرد. این مقایسه می تواند در بخشهای

اهداف رشته و محتوی دروس مورد بررسی قرار گرفت و بعد از مقایسه با برنامه درسی ایران تشابهات و تفاوت‌های آن مشخص گردید. سپس نقاط ضعف و قوت هر دو برنامه مورد تجزیه و تحلیل و ارزیابی قرار گرفت. در نهایت جهت کاربرد یافته‌ها پیشنهاداتی ارائه گردید.

یافته‌ها

نتایج حاصل از مقایسه ی عناصر و اجزای برنامه ی درسی دوره ی کارشناسی ارشد پرستاری بزرگسالان و سالمندان (داخلی-جراحی) در ایران و دانشکده پرستاری پن (پنسیلوانیا) در آمریکا از جمله: فلسفه، ارزش ها و باورها، رسالت و چشم انداز، اهداف، نحوه پذیرش، مدارک مورد نیاز جهت ثبت نام، جایگاه شغلی دانش آموختگان، تعداد واحد و عناوین درسی در جداول ۶-۱ ارائه گردیده است.

سایت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی انتخاب شد (۱۲). سپس با جستجو در پایگاه QS.COM و بررسی رتبه بندی دانشگاه‌های معتبر علوم پزشکی جهان، دانشگاه پنسیلوانیا آمریکا که رتبه اول را در دانشکده های پرستاری جهان دارا بود، جهت مقایسه انتخاب گردید (۱۳). در مرحله بعد جستجوی برنامه درسی کارشناسی ارشد داخلی- جراحی در سایت دانشگاه منتخب انجام شد. از آنجاییکه در اغلب سایتهای دانشگاهی برنامه درسی داخلی-جراحی با نامی غیر از این نام وجود داشت لذا تصمیم گرفته شد تا با بررسی محتوای درسی و شباهت آنها و اهداف و رسالت دوره، برنامه درسی معادل داخلی - جراحی انتخاب گردد. لذا برنامه درسی پرستاری تخصصی بالینی مراقبت حاد رو اولیه بزرگسالان و سالمندان دانشکده پرستاری پنسیلوانیا که از نظر محتوی دوره شباهت زیادی به برنامه درسی ایران داشت انتخاب گردید. سپس گام به گام از نظر فلسفه، رسالت و چشم انداز،

جدول ۱: مقایسه فلسفه، ارزشها، باورها، رسالت و چشم انداز در ایران و آمریکا

مشخصه مورد بررسی	ایران	دانشگاه پنسیلوانیا، آمریکا
فلسفه، ارزش ها، باورها	انسان دارای کرامت و منزلت والایی بوده و از حقوق همه جانبه به منظور ارتقای سلامت برخوردار می باشد. ارتباط با مددجویان و همراهان آنها بر اساس اصول انسانی و دستورات الهی و اعتقاد به اخلاق حرفه‌ای. اعتقاد به مرجعیت. پیشگیری از بیماری و ناتوانی و ارتقای سلامت در تمام سطوح. مراقبت های جامعه نگر پرستاری در راستای تامین سلامت کامل مددجویان تلاش در جهت نیل به عدالت در سلامت و آموزش پزشکی.	فلسفه: برآورده کردن نیازهای بهداشتی جامعه در دنیایی جهانی و چند فرهنگی با ادغام بورس تحصیلی، تحقیق، آموزش و عمل، جهت ایجاد فرهنگی که برای کنجکاوی فکری و همکاری ارزش گذاری کند. ارزشها و باورها: یکپارچگی، عدالت اجتماعی، نوآوری، تاثیر.
رسالت	تربیت پرستارانی متبحر، توانمند، اخلاق مدار و جامعه نگر که بتوانند با به کار بستن تفکر انتقادی و با تکیه بر کاربردی علوم پرستاری مبتنی بر شواهد مراقبتهای پرستاری را در سه سطح پیشگیری ارائه دهند و مطابق استانداردهای بین المللی کار نموده و منجر به پیشرفت دیسیپلین پرستاری شوند.	تاثیر قابل توجه بر سلامت با پیشبرد علم، ترویج حقوق ذینفعان، نشان دادن تعالی عمل، و آماده سازی رهبران در نظم و انضباط پرستاری.
چشم انداز	در یک افق ۱۰ ساله این دوره از لحاظ استانداردهای آموزشی، تولیدات پژوهشی، کارآفرینی در عرصه جامعه و ارائه مراقبت های پرستاری به مردم در ردیف برنامه های برتر در سطح بین المللی خواهد بود (۱۲).	نیروی فکری و دگرگون کننده برجسته در بهبود سلامت از طریق پرستاری باشیم (۱۳).

رسالت هر دو برنامه توجه به سلامت جامعه و ذینفعان است. رسالت برنامه درسی پنسیلوانیا تربیت رهبران پرستاری است اما برنامه درسی ایران تاکید بر مراقبت بالینی دارد. چشم انداز برنامه ایران برتر بودن و چشم انداز برنامه پنسیلوانیا تغییر و دگرگونی افکار و در نتیجه بهبود پرستاری است.

جدول ۱ نشان می دهد، فلسفه برنامه آموزشی در هر دو برنامه درسی متناسب با تعریف رشته و دلیل ایجاد آن می باشد. اما در برنامه درسی ایران فلسفه و ارزشها و باورها بصورت یکجا و در پنسیلوانیا بصورت مجزا و مشخص تر بیان شده است. همچنین اشاره به تنوع فرهنگی در فلسفه پنسیلوانیا مشهود و بارز است.

جدول ۲: اهداف کلی دوره در ایران و آمریکا

مشخصه مورد بررسی	ایران	دانشگاه پنسیلوانیا، آمریکا
اهداف کلی	ارائه مراقبت های پرستاری تخصصی براساس فرایند پرستاری. برنامه ریزی اجرا و ارزشیابی آموزشی فراگیران (همکاران، مددجویان و خانواده آنها). مشارکت در تدوین سیاست های مرتبط با ارتقای سلامت بزرگسالان. همکاری و مشارکت در فعالیتهای پژوهشی. ارائه مراقبت های پرستاری استاندارد با هدف پیشگیری و ارتقای سطح سلامت جامعه. ارتباط موثر با اعضای تیم سلامت، مددجویان و همراهان. توانایی کارآفرینی در جامعه در حوزه سلامت (۱۲).	فارغ التحصیلان برنامه کارشناسی ارشد در دانشکده پنسیلوانیا آماده می شوند تا دانش و مهارت ها را با توجه ویژه به تصمیم گیری و مدیریت بالینی ترکیب کنند. بهبود و حفظ سلامت مطلوب، جلوگیری از بیماری، افزایش کیفیت بهبودی از بیماری، و حمایت از بیماران و خانواده ها در حالی است که با مشکلات بهداشتی کنار می آیند (۱۳).

فاطمه تقییلی و همکاران

علاوه بر تخصص بالینی آنها را برای تصمیم گیری ها و مدیریت بالینی نیز آماده می کند.

جدول ۲ نشان می دهد هر دو برنامه اهداف خود را به وضوح بیان کرده و گروههای هدف را مشخص نموده اند. برنامه ایران دانشجویان را برای مراقبتهای تخصصی بالینی و برنامه پنسیلوانیا

جدول ۳: شرایط و نحوه پذیرش دانشجو در ایران و آمریکا

مشخصه مورد بررسی	ایران	دانشگاه پنسیلوانیا، آمریکا
شرایط و نحوه پذیرش	دارا بودن مدرک کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته پرستاری، قبولی در آزمون ورودی وزارت بهداشت (۱۲).	داشتن مدرک آمار، حداقل ((Grade Point Average GPA=۳، داشتن الزامات ایمن سازی (واکسیناسیون علیه آنفلوانزا، سل) و همچنین گواهینامه CPR، گواهی عدم سوپیشینه مواد مخدرو سوابق اجتماعی، معاینات فیزیکی. داشتن مدرک RN جهت شرکت در برنامه بزرگسالان و سالمندان، حداقل یکسال تمام وقت، تجربه پرستاری RN در ۳ تا ۵ سال گذشته (۱۳).

داشتن معدل مشخص، صلاحیت بالینی و روانشناختی و عدم سو پیشینه است که در برنامه درسی ایران وجود ندارد.

یافته ها در جدول ۳ نشان می دهد، هر دو برنامه درسی داشتن مدرک کارشناسی را شرط ورود می دانند. اما شرط ورود در آمریکا

جدول ۴: ساختار برنامه کارشناسی ارشد داخلی-جراحی در ایران و آمریکا

مشخصه مورد بررسی	ایران	دانشگاه پنسیلوانیا، آمریکا
ساختار برنامه و محتوی درسی	تعداد کل واحدها: ۳۲ واحد: (۲۲ واحد اجباری (Core)، ۶ واحد اختیاری (Non-Core)، ۴ واحد پایان نامه) واحدهای اجباری شامل: روش تحقیق پیشرفته، نظریه و الگوهای پرستاری، مدیریت خدمات پرستاری، روشهای آموزش بالینی، داروشناسی بالینی، پاتوفیزیولوژی، روشهای پیشرفته پایش سلامت، مراقبت از بزرگسالان با اختلالات حاد و مزمن (۲۰)، نقش پرستار در طب مکمل و جایگزین، نقش پرستار در پدافند غیرعامل، کارورزی پرستاری داخلی-جراحی.	پرستاری مراقبت حاد بزرگسالان- سالمندان تمام وقت: (شروع تابستان)، پاره وقت (به دو صورت ۲ سال و ۳ سال) تعداد کل واحدها: ۱۲ واحد دوره (Course Units): ۴ دوره مرکزی (Core Cours)، ۴ واحد دوره تئوری (Theory Course)، ۳ واحد دوره بالینی (Clinical Courses) و ۱ واحد انتخابی (Elective Course) واحدهای مرکزی شامل: فیزیولوژی پیشرفته و پاتوفیزیولوژی، فارماکولوژی پیشرفته پرستاری، ارزیابی فیزیکی پیشرفته و تصمیم گیری بالینی و یکی از دو دوره تحقیق علمی جهت عملکرد مبتنی بر شواهد و مقدمه ای بر روشهای تحقیق و طراحی پروژه. واحد دوره تئوری شامل: (اصول مراقبت حاد بزرگسالان و سالمندان ۱ و ۲ و ۳، تکنولوژی پیشرفته و تصمیم گیری بالینی در مراقبت حاد، تصمیم گیری بالینی پیشرفته در مراقبتهای حاد بزرگسالان و سالمندان، مراقبتهای حاد بزرگسالان و سالمندان: نقش حرفه ای و تمرین بالینی (۲ و ۱))
	واحدهای اختیاری شامل: پرستاری پیشرفته قلب و عروق، ریه، گوارش، غده، کلیه و مجاری ادراری، انکولوژی، عصبی-عضلانی. کارگاههای اجباری: پرستار و قانون، ارتباطات حرفه ای در پرستاری، مدیریت تضاد/تعارض، مهارت تصمیم گیری بالینی، مراقبت مبتنی بر شواهد (۱۲).	واحد انتخابی که بصورت مکمل در جهت افزایش تمرکز دانشجویان بر برنامه دوره ارائه می شود. واحد بالینی شامل: تصمیم گیریهای بالینی پیشرفته در مراقبتهای حاد بزرگسالان و سالمندان، مراقبتهای تخصصی حاد بزرگسالان و سالمندان: نقش حرفه ای و عملکرد بالینی (۱ و ۲). پرستاری مراقبت های اولیه بزرگسالان- سالمندان: تعداد کل واحدها در این دوره نیز ۱۲ واحد است که شامل ۵ واحد مرکزی (مانند موارد مراقبت حاد) و ۳ واحد دوره تئوری (مراقبتهای بهداشتی در یک جامعه سالمند، مراقبتهای اولیه: تشخیص و مدیریت بزرگسالان در سراسر طول زندگی، مراقبتهای اولیه: تشخیص موارد پیچیده و مدیریت بزرگسالان در سراسر زندگی) و ۴ واحد دوره بالینی (مراقبتهای اولیه بالینی، مراقبتهای پیچیده بالینی، مدیریت بالینی مراقبتهای اولیه، مفاهیم پیشرفته در مراقبتهای اولیه) (۱۳).

و دانشجویان در قالب طراحی پروژه و روش تحقیق این واحد را با هدایت اساتید راهنما می گذرانند. در رابطه با نوع واحدهای گذرانده شده اغلب واحدها در برنامه درسی ایران و آمریکا بصورت

جدول ۴ نشان می دهد، برنامه درسی دانشگاه پنسیلوانیا بصورت واحد دوره می باشد و در مجموع در دو برنامه حاد و اولیه ۲۴ واحد دوره گذرانده می شود. در این برنامه پایان نامه وجود ندارد

برنامه درسی آمریکا در دو دسته مراقبت حاد و اولیه از بزرگسالان و سالمندان قرار گرفته است و به نظر می رسد به این صورت آموزش را تخصصی تر کرده است.

مشابه می باشد و واحدهایی که در برنامه درسی ایران وجود ندارد در قالب کارگاه گنجانده شده است. سمت و سوی واحدهای ارائه شده در برنامه آمریکا با تاکید بر مدیریت تصمیم گیری و رهبری است و در ایران بیشتر بر پایه مراقبت پرستاری در بالین است.

جدول ۵: فرایند یاددهی-یادگیری در ایران و آمریکا

مشخصه مورد بررسی	ایران	دانشگاه پنسیلوانیا، آمریکا
فرایند یاددهی و یادگیری	تلفیقی از استاد و دانشجو محوری، یادگیری مبتنی بر مشکل، یادگیری مبتنی بر وظایف، آموزش جامعه نگر، مبتنی بر شواهد. عمدتاً از روش های بحث در گروه های کوچک، کارگاه های آموزشی، ژورنال کلاب، کنفرانس های داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی و راندهای کاری و آموزشی، شبیه سازی و... استفاده می شود (۱۲).	آموزش پرستاری در پنسیلوانیا بصورت مشارکتی است و استاد نقش تسهیلگر را دارد و در کنار دانشجوی به عنوان همکار و هدایتگر عمل می کند. عمدتاً از روشهای شبیه سازی، مراقبت تیمی، تشویق، فرصتهای مطالعاتی جهت یاددهی و یادگیری دانشجو استفاده می شود (۱۳).

جدول ۵ نشان می دهد، روش های یاددهی و یادگیری در هر دو برنامه درسی تقریباً مشابه است اما در برنامه درسی آمریکا از فرصتهای مطالعاتی نیز برای یادگیری دانشجویان استفاده می شود.

جدول ۶: توانمندیهای مورد انتظار، نقش و وظایف حرفه ای دانش آموختگان در ایران و آمریکا

مشخصه مورد بررسی	ایران	دانشگاه پنسیلوانیا، آمریکا
توانمندیهای مورد انتظار	برقراری ارتباط اخلاق مدارانه، به کارگیری تفکر نقادانه، به کارگیری و مشارکت در مدیریت سیاستگذاری برنامه ریزی پایش نظارت و کنترل ارزشیابی مبتنی بر شواهد، به کارگیری روش حل مسئله، کاربرد اصول گزارش و نگارش علمی در انتشار نتایج پژوهش ها، توسعه و ارتقای فردی و سازمانی، برنامه ریزی و ارائه مراقبت بر اساس مدل های پرستاری، طراحی و اجرای برنامه های آموزش کارکنان پرستاری، تصمیم گیری و قضاوت مبتنی بر شواهد	ادغام علم پرستاری با دانش اخلاق، علوم بیوفیزیکی، روانی اجتماعی، تحلیلی و سازمانی، طراحی برنامه های مراقبت بهداشتی موثر و حساس فرهنگی، کاربرد تئوری سیستم ها در طراحی، نشان دادن راهبردهای مؤثر برای مدیریت معضلات اخلاقی، شناخت نحوه تأثیرگذاری بر ایمنی و کیفیت برای بهبود نتایج بیمار، توانایی همکاری با سایر اعضای تیم مراقبت های بهداشتی در طراحی و ارزیابی نتایج مراقبت از بیمار، ادغام شواهد، قضاوت بالینی و دیدگاه های بین حرفه ای در برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی نتایج به دست آمده از جمعیت.
نقش و وظایف حرفه ای	نقشهای ارتباطی، پژوهشی، آموزشی، مراقبتی، پیشگیری، مهارت تشخیصی، مشاوره ای، مدیریتی، کارآفرینی (۱۲).	نقش های ارتباطی، پژوهشی، آموزشی، مراقبتی، پیشگیری، مهارت تشخیصی، مشاوره ای، مدیریتی و سیاستگذاری (۱۳).

جدول ۶ نشان می دهد، در هر دو برنامه، توانمندیهای مورد انتظار بر اساس اهداف برنامه و رسالت آن تدوین شده است. برنامه درسی آمریکا دانشجویان را آماده می کند تا در سیاستگذاریها تاثیر گذار باشند و بتوانند موجب تغییر شوند و بر اساس تئوری سیستمها، مراقبت پرستاری طراحی کنند. برنامه درسی ایران نیز دانشجویان را قادر خواهد ساخت تا مشکلات مددجو را تجزیه و تحلیل نموده و براساس تفکر انتقادی به قضاوت بپردازد. اشاره ای هم به تدوین برنامه مراقبت پرستاری بر اساس مدل های پرستاری شده است. نقشهای حرفه ای در هر دو برنامه مشابه است.

جدول ۶ نشان می دهد، در هر دو برنامه، توانمندیهای مورد انتظار بر اساس اهداف برنامه و رسالت آن تدوین شده است. برنامه درسی آمریکا دانشجویان را آماده می کند تا در سیاستگذاریها تاثیر گذار باشند و بتوانند موجب تغییر شوند و بر اساس تئوری سیستمها، مراقبت پرستاری طراحی کنند. برنامه درسی ایران نیز دانشجویان را قادر خواهد ساخت تا مشکلات مددجو را تجزیه و تحلیل نموده و براساس تفکر انتقادی به قضاوت بپردازد. اشاره ای هم به تدوین برنامه مراقبت پرستاری بر اساس مدل های پرستاری شده است. نقشهای حرفه ای در هر دو برنامه مشابه است.

جدول ۷: خلاصه ای از تشابهات و تفاوت های برنامه درسی کارشناسی ارشد پرستاری داخلی- جراحی در ایران و آمریکا

عناوین	تشابهات	تفاوتها
فلسفه (ارزشها و باورها)	توجه به عدالت و مراقبت پرستاری جامعه نگر	توجه به تنوع فرهنگی در و تاثیر گذار بودن در پنسیلوانیا، تاکید بر خدا محوری و قداست و کرامت انسان در ایران
رسالت	تربیت پرستارانی توانمند و علمی و متبحر	تربیت پرستاران متخصص بالینی در امر مراقبت در ایران و تربیت رهبران و مدیران پرستاری در بالین به عنوان تاثیرگذار و تصمیم گیرنده
چشم انداز	نگاه هردوکوریکولوم بر پرورش نیروی متبحر در ارائه مراقبتهای تخصصی پرستاری است.	در ایران برتر بودن از نظر کارآفرینی و پژوهش و... در سطح بین الملل و در پنسیلوانیا موثر بودن و دگرگونی افکار در جهت بهبود کیفیت پرستاری.
نحوه پذیرش	داشتن مدرک کارشناسی	در پنسیلوانیا شرط معدل کارشناسی، داشتن گواهی CPR، مدرک آمار، نداشتن سو پیشینه و در ایران شرکت در آزمون وزارت بهداشت.
تعداد واحد و محتوی دروس	سرفصل دروس در واحدهای ارائه شده از نظر محتوی در هردو برنامه مشابه می باشد.	تعداد واحد در ایران ۳۲ واحد و در پنسیلوانیا مجموع واحدها در دو برنامه حاد و اولیه ۲۴ واحد. ایران ۴ واحد پایان نامه دارد اما پنسیلوانیا پایان نامه ندارد.

بحث

مطالعه حاضر با هدف مقایسه برنامه درسی کارشناسی ارشد پرستاری داخلی- جراحی ایران با برنامه درسی معادل آن در دانشکده پرستاری دانشگاه پنسیلوانیا آمریکا انجام شد و در انتها پیشنهاداتی جهت بهبود کیفیت برنامه ارائه گردید.

مقایسه اجزای برنامه ی کارشناسی ارشد پرستاری داخلی جراحی در ایران و دانشکده پرستاری دانشگاه پنسیلوانیای آمریکا نشان می دهد که هر دو برنامه مذکور، در بیانیه ارزش ها، رسالت و چشم انداز به زمینه فرهنگی خود در تدوین برنامه توجه کرده اند. اما در برنامه ی پرستاری ایران به دیدگاه جهانی و همکاری های خارج مرزی و بحث چند فرهنگی توجه نشده است در حالی که دانشکده پرستاری پنسیلوانیا با دیدگاهی فراتر از مرزهای کشوری و فرهنگی خود نگاه کرده است و فلسفه خود را در سطح جهانی بیان کرده است. با نگاهی به فلسفه و رسالت دانشکده های مختلف جهان به نظر می رسد اغلب دانشکده ها به این مقوله با دید گسترده تری نگریده اند (۱۴،۱۵،۱۶). حسنی و همکاران نیز در مقایسه برنامه درسی کارشناسی ارشد مراقبت های ویژه نوزادان ایران و آمریکا بیان کردند که در ایران به مراقبت های پرستاری بر اساس قومیتها و فرهنگهای مختلف توجه نشده است (۱۷). ناصح و همکاران نیز در مطالعه خود بیان کرده اند در برنامه درسی دکتری پرستاری در ایران نیز به تنوع فرهنگی توجه نشده است (۱۸). همچنین چشم انداز برنامه درسی ایران رسیدن به سطح استانداردهای بین المللی آموزشی، پژوهشی و کارآفرینی در زمینه سلامت می باشد در حالیکه چشم انداز دانشکده پنسیلوانیا تاثیرگذار بودن و دگرگونی افکار دانشجویان جهت بهبود و ارتقا سلامت می باشد و این موضوع جز ارزشها و باورهای دانشکده و برنامه درسی آنها می باشد. در این راستا مطالعه ولی زاده نیز نشان می دهد چشم انداز دانشگاه فلیندرز استرالیا نیز بر آن است تا یک نوآور باشد (۱۹) و از آنجاییکه برای موثر بودن پرستاری، نوآوری و استفاده از استراتژیهای آموزشی نوآورانه لازم است (۲)، بنابراین بهتر است در برنامه درسی ایران نیز بستر مناسبی جهت دگرگونی افکار دانشجویان، نوآوری و تاثیر آنها بر سیستم سلامت جامعه فراهم گردد. گرچه بصورت ضمنی این امر در محتوی دروس نهفته است اما بیان این مساله بصورت شفاف و بارز در چشم انداز یک برنامه درسی نشانگر اهمیت این مساله و همراستا بودن اهداف با محتوی دروس ارائه شده می باشد که در برنامه درسی دانشگاه پنسیلوانیا قابل لمس است. از طرفی فلسفه و رسالت و چشم انداز در برنامه درسی دانشگاه پنسیلوانیا بصورت کلی برای تمام دانشکده و تمام مقاطع آموزشی پرستاری است در حالیکه در برنامه های درسی ایران در هر رشته و گرایش این مقوله بصورت مجزا و اختصاصی بیان شده است و

فاطمه تقیلی و همکاران

این می تواند از نقاط قوت یک برنامه درسی باشد که بصورت اختصاصی فلسفه و رسالت و چشم انداز هر رشته را بیان کند. مطالعه تطبیقی عظیمی و همکاران نشان می دهد در دانشکده جان هاپکینز آمریکا نیز فلسفه و چشم انداز اختصاصی برای هر گرایش مطرح نشده است و همه گرایشها در جهت فلسفه و چشم انداز و رسالت تعیین شده کلی گام بر می دارند (۶).

در برنامه درسی پرستاری ایران به عدالت اجتماعی و عدالت سلامت اشاره شده است اما جای خالی محتوای مناسبی که به این مساله پرداخته شده باشد را می توان حس کرد و به نظر می رسد گنجانیدن مباحثی که به تعریف عدالت اجتماعی و عدالت در سلامت و چگونگی تخصیص آن به مردم و نقش پرستار در این زمینه بپردازد، ضروری است (۶).

دانشگاه پنسیلوانیا جهت آماده کردن دانشجویان برای تصمیم گیریها و مدیریت بالینی به ارائه واحدهایی کاملا مرتبط با این مقوله پرداخته است که همپوشانی لازم را با هدف مورد نظر دارند. اما در برنامه پرستاری ایران هرچند محتوای درسی مناسب با اهداف تدوین شده اند اما به نظر می رسد در رابطه با بحث کارآفرینی و تدوین سیاستهای مرتبط با ارتقا سلامت بزرگسالان باید هم محتوای درسی متناسب تدوین گردد و هم بستری جهت پرورش دانشجویان در دانشگاه و بالین فراهم گردد. در خصوص نحوه پذیرش دانشجو در ایران و دانشگاه پنسیلوانیا شرایط متفاوتی وجود داشت. وجود شرط معدل و داشتن تجربه پرستاری RN در ۳ تا ۵ سال گذشته در دانشگاه پنسیلوانیا، نشان از اهمیت دانش و مهارت پایه پرستاری در بدو ورود به برنامه کارشناسی ارشد در این دانشگاه می باشد. کما اینکه در دانشکده های پرستاری سایر کشورهای جهان نیز شروط مختلفی به غیر از آزمون ورودی و دارا بودن مدرک کارشناسی لحاظ گردیده است (۱۴،۱۶،۱۷). همچنین بررسی فرد از نظر سو پیشینه و اعتیاد به مواد مخدر و سلامت فیزیکی و دارا بودن گواهینامه CPR نشان می دهد نیروی سالم و موثر پرستاری در دانشگاه پنسیلوانیا از اهمیت ویژه ای در این دوره برخوردار است. در نتیجه پیشنهاد می گردد در ایران نیز جهت جذب و پذیرش دانشجو در این دوره مهم، با حساسیت بیشتری اقدام شود و مصاحبه های روانشناختی، صلاحیت بالینی و سوابق کاری مورد بررسی قرار گیرد. از جمله عشوندی و همکاران نیز در مطالعه خود پیشنهاد کرده اند که در جذب دانشجو به نمره مصاحبه، مهارت در زبان انگلیسی و میزان موفقیت در دوره کارشناسی توجه وافر گردد (۸). همچنین طالبی و همکاران نیز در مطالعه خود اشاره کردند توجه به سوابق حرفه ای و ویژگیهای روانی و رفتاری در حین گزینش دانشجو از اهمیت

برخوردار است (۲۰).

نتایج مطالعه در مورد ساختار دوره و محتوای درسی در ایران نشان می‌دهد که برنامه درسی بیشتر به صورت موضوعی طراحی شده است و تاکید بسیاری بر سیستمهای مختلف و بیماریهای مربوط به آن دارد، در حالیکه در تعریف رشته و اهداف، به پیشگیری و ارتقا سلامت نیز پرداخته شده است اما به نظر می‌رسد در این مقوله در محتوای دروس کمتر پرداخته شده است. حال آنکه در برنامه دانشگاه پنسیلوانیا مشخصا دو برنامه مجزا جهت مراقبت اولیه و حاد از بزرگسالان و سالمندان طراحی شده است که از نقاط قوت آن به شمار می‌رود بطوریکه دریک برنامه درسی به مسائل و مشکلات حاد و بیماری در بزرگسالان و سالمندان پرداخته است و در برنامه دیگر به موارد پیشگیری و مراقبتهای اولیه توجه کرده است. در برنامه درسی ایران نیز مراقبتهای بصورت حاد و مزمن و مجزا بیان شده است اما در زمینه پیشگیری و مراقبتهای مربوط به آن می‌توان محتوی و دروس تخصصی تری را جای داد. قابل ذکر است در برنامه درسی ایران دروس اختیاری گنجانده شده است که در برنامه دانشگاه پنسیلوانیا این دروس محدود است و همچنین کارگاههای الزامی در برنامه ایران کمبودهای محتوی درسی را پوشش می‌دهد که خود از نقاط قوت این برنامه محسوب می‌شود. در برنامه درسی دانشگاه پنسلوانیا واحدی به نام پایان نامه دیده نمی‌شود و به نظر می‌رسد دانشجویان با انجام فرصتهای مطالعاتی و تحت هدایت استاد راهنما در زمینه مورد علاقه خود به امر پژوهش مشغول می‌گردند که می‌تواند از طرفی انگیزه دانشجویان را جهت انجام کار پژوهشی بالا ببرد و هم تنش ناشی از انجام یک پروژه را کاهش دهد.

همچنین استراتژیهای آموزش در ایران و آمریکا تا حد زیادی مشابه است اما در برنامه درسی ایران از روشهای آموزش مبتنی بر شواهد نام برده شده است که به نظر می‌رسد در این زمینه درس روش تحقیق و کارگاه مرتبط با آن در این زمینه منظور گردیده است. در حالیکه در برنامه درسی دانشگاه پنسیلوانیا از روشهای مختلف متنورشیپی، فرصتهای مطالعاتی برای دانشجویان استفاده می‌شود که آموزش در این زمینه را عینی تر، جذابتر و کاربردی تر می‌نماید. همچنین در نظر گرفتن پاداشها و تشویقهای مطالعاتی برای دانشجویان باعث ایجاد انگیزه و تلاش بیشتر وی خواهد شد که مشخصا نحوه اختصاص و شرایط آن در برنامه دانشگاه پنسیلوانیا ذکر شده است و این امر باعث می‌شود تا دانشجویان انگیزه لازم جهت بدست آوردن این پاداشها را در جهت یادگیری داشته باشند. در حالیکه این مورد در برنامه درسی ایران فقط نام برده شده است و به نظر می‌رسد قابلیت اجرایی نیز نداشته باشد. بنابراین

پیشنهاد می‌شود این مورد در برنامه درسی وارد شده و در مورد نحوه تخصیص آن نیز توضیح داده شود تا به هدف ذکر شده در برنامه درسی نائل شویم. توانمندیهای مورد انتظار در هر دو برنامه درسی تقریبا مشابه است و برنامه درسی ایران مشخصا به پرورش پرستاران متخصص بالینی اشاره می‌کند و با توجه به میزان واحدهای اختیاری که در این زمینه در برنامه درسی گنجانده شده است به نظر می‌رسد این امر اتفاق خواهد افتاد اما اینکه دانشجویان بتوانند در زمینه مدیریت و سیاستگذاریهای مربوط به سلامت و بهداشت بزرگسالان و سالمندان مشارکت کنند، جای تامل دارد زیرا به نظر می‌رسد واحدهای درسی مرتبط با مدیریت و سیاستگذاری در این زمینه متناسب با این توانمندی نیست و پیشنهاد می‌شود در واحدهای اختیاری دانشجویان که بصورت بسیار گسترده ارائه شده است این مقوله را وارد کرد تا توانمندیهای مورد انتظار دانشجویان در این زمینه حاصل گردد. این درحالیست که برنامه پرستاری دانشگاه پنسیلوانیا زمینه های لازم برای دانشجویان جهت طراحی برنامه های مراقبتی، به کارگیری تئوری سیستمها در طراحی برنامه ها و مشارکت بین رشته ای در برنامه ریزیها و ادغام شواهد در برنامه های مراقبتی را فراهم می‌نماید. بنابراین به نظر می‌رسد دانشگاه پنسیلوانیا بیشتر بر توانمندیهای مدیریتی دانشجویان تاکید دارد. عظیمی و همکاران نیز در مطالعه خود پیشنهاد کردند تا مطالبی در خصوص سیاستگذاری در برنامه پرستاری داخلی- جراحی ایران گنجانده شود (۶) لذا از آنجا که هر برنامه درسی باید همسو با نیازهای جامعه خود باشد، لازم است تا برنامه ریزان و مدیران آموزشی با در نظر گرفتن نیازهای جامعه و جایگاه پرستاران در تصمیم گیریها و سیاستگذاریهای بهداشتی جهت دخالت پرستاران بعد از فارغ التحصیلی تغییراتی را در برنامه درسی مربوطه ایجاد نمایند تا درکنار مشارکت تخصصی در بالین به این امر پرداخته باشد شود. . با توجه به اینکه مطالعات تطبیقی در مورد برنامه درسی پرستاری داخلی جراحی نسبت به برنامه های درسی دیگر در ایران کمتر انجام شده است پیشنهاد می‌گردد تا جهت افزایش کیفیت این برنامه درسی، مطالعات تطبیقی بیشتری در این زمینه انجام گردد.

محدودیتهای پژوهش

از محدودیتهای موجود در این پژوهش عدم دسترسی به همه برنامه های درسی در دانشگاههای مختلف جهان بوده است. همچنین با توجه به متفاوت بودن نام این برنامه درسی در سایر دانشگاههای جهان با برنامه درسی پرستاری داخلی جراحی در ایران، پیدا کردن برنامه درسی متناسب با برنامه درسی در ایران، از محدودیتهای این مطالعه بوده است.

سیاست‌گذاری و رهبری و فلسفه پرستاری مقدماتی در این برنامه بتواند بر مهارت‌های دانش‌آموختگان تاثیر گذار باشد و به عنوان پایه ای برای ادامه این مباحث به صورت تخصصی تر در برنامه درس دکتری پرستاری باشد. همچنین توجه به نحوه پذیرش دانشجو جهت ورود به این دوره می تواند بر کیفیت ارائه مراقبت‌های پرستاری و ارتقاء دانش‌آموختگان موثر باشد.

تضاد منافع

نویسندگان این مقاله هیچ تضاد منافی را ذکر نمی کنند.

References

1. Jalali R, Rigi F, Parizad N, Amirian Z. Comparison of undergraduate nursing education in Iran and George Washington University. *Educ Res Med Sci*. 2016; 5(2): 64-73.
2. Sadeghi mahalli N, Arsalani N, rad M, Nematifard T, fallahi khoshknab M. The Comparative Study of Rehabilitation Nursing Curriculum in Iran and Australia. *JNE*. 2022; 10 (6) :22-32 URL: <http://jne.ir/article-1-1293-en.html>
3. Matbouei M, Babamohamadi H, Nobahar M. Comparative study of master's Community Health Nursing in Iran with Chiang Mai University of Thailand. *JNE*. 2019; 8 (4) :39-48 URL: <http://jne.ir/article-1-1050-en.html>
4. Mirna A. Fawaz, Challenges facing nursing education in the advanced healthcare environment, *International Journal of Africa Nursing Sciences* 9 (2018) 105-110. <https://doi.org/10.1016/j.ijans.2018.10.005>
5. Dehghannezhad J etal, A Comparative Study of Emergency Nursing MSc Curriculum in Iran and the USA, *Iranian Journal of Medical Education* 2019; 19(6) / 66.
6. Azimi H, Momeni M, Rezapour Nasrabad R. Comparative Study of Medical and Surgical Nursing Master's Education Program in IRAN and USA. *IJNR*. 2021; 16 (5) :80-94 URL: <http://ijnr.ir/article-1-2565-fa.html>
7. Sadooghiasl A, Navab E, Negarandeh R, Nikbakht Nasrabad A. A Comparative Study of the Geriatric Nursing Curriculum in Iran and USA. *IJNR*. 2017; 12 (3): 52-57. URL: <http://ijnr.ir/article-1-1489-fa.html>
8. Oshvandi Kh, Cheraghi F, Borzou SR, Moradi Y. Comparative Study of Medical-Surgical Nursing's Postgraduate curriculum in Iran and Ege University, *Journal of Chemical and*

نتیجه گیری

مقایسه برنامه آموزشی رشته پرستاری داخلی جراحی ایران با برنامه آموزشی پرستاری بالینی بزرگسالان و سالمندان حد / اولیه دانشگاه پنسیلوانیا، بیانگر وجود تشابهاتی در اهداف کلی و محتوای دروس و تفاوت‌های قابل ملاحظه ای در تعریف دوره، شرایط و نحوه پذیرش دانشجو و تعداد واحدهای درسی بود. به طور کلی برنامه درسی ایران نشان می دهد در برخی از اهداف آموزشی و سطح فعالیت‌های تعیین شده جهت دانش‌آموختگان در جامعه هم خوانی لازم وجود ندارد و گنجانیدن دروسی مثل

- Pharmaceutical Sciences, Special Issue 7: December 2016
9. Ghorbani F, Rahkar Farshi M. [Comparison of Master's curriculum of pediatric nursing in Iran and United states]. *J Nurs Educ* 2015;4(3).
10. Wojniak J, et al. Bereday (Zygmunt Fijalkoweski) and his comparative method in educational research. *SHS web conf*.2018,48. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20184801050>
11. Tehran Medical Siences, school of nursing &Midwifery Available: http://fm.tums.ac.ir/85516/sec_18/p_20/lang/Fa.aspx. Accessed 2022.
12. Pennsylvania school of nursing, Pennsylvania University Home, Available: <https://www.nursing.upenn.edu/>. Accessed 2022.
13. Johns Hopkins school of nursing, Johns Hopkins University home, Available: <http://nursing.jhu.edu/>. Accessed 2020.
14. Kalhor I, vafadar z. Comparative Study of the Curriculum of the master's degree Program in Pediatric Nursing at Medical science Universities of Iran and Pennsylvania, USA. *IRANIAN JOURNAL OF PEDIATRIC NURSING*. 2020 [cited 2022July21];7(1):70-79. Available from: <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=893029>
15. Adib Hajbaghery M, Nabizadeh-Gharghozar Z, Bolandianbafghi S. Comparative Study of Nursing PhD Education System and Curriculum in Iran and Alberta School of Nursing. *MCS*. 2019; 6 (1) :69-78 <https://doi.org/10.29252/mcs.6.1.69>
16. Hasani Narenjbaghi S, Valizadeh L, Bagheriyeh F. Comparative study of master's curriculum of neonatal intensive care nursing in Iran and Pennsylvania University of United States. *The Journal Urmia Nursing and Midwifery Faculty*.

- 2017;15(7):514-23.
17. Naseh L, Arsalani N, Moghaddam F, Taghlili F, Ahmadi M, Fallahi-Khoshknab M. A omparative Study of the PhD Curriculum of Nursing between Iran and University of Pittsburgh, USA. Journal of Nursing Education (JNE). February-March 2023. P:47-61
18. Valizadeh L, Shabestari MM, Neshat H. Comparison of Emergency Nursing Master's Education Program in Iran and Australia: A Descriptive ComparativeStudy The Journal Urmia Nursing and Midwifery Faculty. 2019;17(1):1-10. [In Persian]
19. Talebi R, Jouybari L, Mahmoodi Shan G R. Comparison of the Curriculum of Master of Pediatric Nursing in Iran and Ingram, McGill Canada: A Comparative Study. 3 JNE. 2021; 10 (4) :63-72 URL: <http://jne.ir/article-1-1274-fa.html>.